STUDIEFÖRFATTNING

Specialpedagogik 1

SONJA SVENSSON HÖSTFÄLT

Studiehandledning till

Specialpedagogik 1

Författare: Sonja Svensson Höstfält

SANOMA UTBILDNING 2016

Kursbokens uppbyggnad

Kapitlen är indelade i olika avsnitt. Avsnittsmarkeringen finns även i anslutning till övningsuppgifterna som finns i slutet av varje kapitel.

I början av varje kapitel finns ett antal olika begrepp som avhandlas i kapitlet. Där anges också vilket centralt innehåll som kapitlet behandlar.

Efter så gott som varje avsnitt finns kontrollfrågor, ”Kan du nu?”

I slutet av varje kapitel finns en sammanfattning som kortfattat beskriver faktainnehållet i kapitlet. Sammanfattningen kan även användas som egenkontroll av innehållet. Den kan också eventuellt användas som underlag för en tankekarta (mindmap).

Kapitel 8 innehåller flera lite längre övningsexempel. Förslag på hur du kan arbeta med dem finns angivet i boken på sidan 214.

Sist i boken finns ett avsnitt kallat ”Ord & begrepp” som innehåller förklaringar av begrepp och annan terminologi.

Kapitlen är:

1. Vad är specialpedagogik?
2. Pedagogik
3. Kognitiva och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
4. Psykiska och fysiska funktionsnedsättningar
5. Kommunikation
6. Professionellt förhållningssätt
7. Stöd och hjälpmedel
8. Specialpedagogiska aktiviteter

Studiehandledning

Studiehandledningen omfattar 8 kapitel och en bilaga och är skriven för GY 2011. Studiehandledningen är tänkt som en fördjupning av bokens innehåll. Det går att arbeta med uppgifterna enskilt, i grupp eller helklass förutom i några fall där en speciell arbets- och/eller redovisningsform anges.

Studiehandledningen får kopieras.

För mer information kontakta: Maria Sandum, förlagsredaktör

maria.sandum@sanomautbildning.se

Ämnesplan för specialpedagogik
Skolverkets föreskrifter om ämnesplan för ämnet specialpedagogik i gymnasieskolan (SKOLFS2010:145)

Ämnet specialpedagogik är tvärvetenskapligt och har utvecklats ur pedagogik med nära kopplingar till filosofi, psykologi, sociologi och medicin. I ämnet behandlas människors olika villkor för lärande och utveckling i samspel med det omgivande samhället. Det behandlar också arbetsuppgifter, yrkesroller och verksamheter inom funktionshinderområdet.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet specialpedagogik ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om relationer mellan samhället och människor med funktionsnedsättningar. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla kunskaper om samhällets olika insatser för människor med funktionsnedsättningar samt förmåga att arbeta utifrån lagar och styrdokument för att, i olika situationer, skapa likvärdighet, delaktighet och tillgänglighet för människor med funktionsnedsättningar. Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar förmåga att möta människor med respekt och arbeta utifrån ett etiskt och inkluderande förhållningssätt, med utgångspunkt i en demokratisk värdegrund och i överenskommelser om mänskliga rättigheter. Såväl egna som samhällets attityder till och värderingar av människors olikheter och rättigheter ska behandlas i undervisningen.
Problemlösning och handlingsberedskap ska stimuleras i undervisningen. Genom fältstudier eller genom att medverka i olika verksamheter ska eleverna ges möjlighet att få inblick i och erfarenhet av sociala och pedagogiska sammanhang. Eleverna ska ges möjlighet att reflektera över och diskutera ämnesinnehållet och centrala begrepp. I undervisningen ska eleverna också ges möjlighet att utveckla förmåga att kritiskt söka, bearbeta, värdera och använda information från olika källor.

Undervisningen i ämnet specialpedagogik ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om olika funktionsnedsättningar och om deras konsekvenser i olika sammanhang.
2. Kunskaper om samhällets olika insatser för människor med funktionsnedsättningar.
3. Kunskaper om specialpedagogiska arbetssätt och hjälpmedel samt färdigheter i att utveckla och använda dessa.
4. Förmåga att använda centrala specialpedagogiska begrepp.
5. Färdigheter i att kritiskt använda information från olika källor.
6. Förmåga att arbeta utifrån lagar och andra bestämmelser som styr olika verksamheter.
7. Förmåga att planera, genomföra, utvärdera, följa upp och dokumentera olika insatser och aktiviteter för att skapa goda villkor för människors deltagande i olika situationer.
8. Förmåga att kommunicera, samarbeta och samverka för att stödja och assistera människor i olika situationer.
9. Förmåga att diskutera egna, andras och samhällets attityder till, samt värderingar och bemötande av, människors olikheter.

Kurser i ämnet

- Specialpedagogik 1, 100 poäng.
- Specialpedagogik 2, 100 poäng som bygger på kursen specialpedagogik 1.

Kursen Specialpedagogik 1 omfattar punkterna 1, 3–5 samt 7–9 under rubriken ”Ämnets syfte”. I kursen behandlas grundläggande kunskaper i ämnet.

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

- Olika funktionsnedsättningar och hur de kan påverka människors liv, lärande och delaktighet i samhället.
- Anpassning av arbetssätt och innehåll i verksamheter till både individers och gruppers olika behov samt till situationen.
- Specialpedagogiska insatser, arbetssätt och hjälpmedel i sociala och pedagogiska sammanhang.
- Människors olikheter, förutsättningar och möjligheter för lärande och delaktighet i olika situationer och aktiviteter.
- Innebörden av olika begrepp, till exempel funktionsnedsättning, funktionshinder, normalitet, avvikelse, diagnoser, inkludering, exkludering, tillgänglighet, delaktighet och likvärdighet.
- Kritisk bearbetning av information från olika källor.
- Planering, genomförande, utvärdering, uppföljning och dokumentation av olika insatser och aktiviteter på individ- och gruppnivå.
- Alternativa kompletterande kommunikationssätt och vilken funktion och betydelse de har för människors delaktighet.
- Interaktion och kommunikation i samarbete och möten med människor.

Kunskapskrav

Betyget E

Eleven beskriver **översiktligt** olika funktionsnedsättningar och deras konsekvenser för människors liv, lärande och deltagande i olika sammanhang. Dessutom redogör eleven **översiktligt** för hur likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet kan skapas i olika situationer med hjälp av specialpedagogiska arbetssätt och hjälpmedel. I beskrivningar och redogörelser använder eleven **med viss säkerhet** centrala begrepp samt förklarar **enkla** samband och drar **enkla** slutsatser.

Eleven söker och bearbetar **med viss säkerhet** information från olika källor samt värderar den med **enkla** omdömen.

Eleven planerar, organiserar och utför vanligt förekommande **enkla** arbetsuppgifter och aktiviteter **i samråd** med handledare. I arbetet använder eleven redskap och metoder som **finns angivna** för uppgiften. Dessutom interagerar eleven, samt kommunicerar **med viss säkerhet**, i

samarbete och möten med människor. Eleven gör en **enkel** dokumentation av utförda uppgifter och aktiviteter. I dokumentationen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta begrepp. När arbetet är utfört utvärderar eleven uppgifterna och aktiviteterna med **enkla** omdömen utifrån uppsatta mål. I utvärderingen diskuterar eleven **översiktligt** möjliga alternativa lösningar och föreslår vid behov förbättringar.

Eleven diskuterar **översiktligt** egna och andras attityder, värderingar och handlingar i relation till människor med funktionsnedsättningar. I diskussionen framför eleven **enkla** argument för sina åsikter samt visar respekt för andras åsikter.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget D

Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Betyget C

Eleven beskriver **utförligt** olika funktionsnedsättningar och deras konsekvenser för människors liv, lärande och deltagande i olika sammanhang. Dessutom redogör eleven **utförligt** för hur likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet kan skapas i olika situationer med hjälp av specialpedagogiska arbetssätt och hjälpmedel. I beskrivningar och redogörelser använder eleven **med viss säkerhet** centrala begrepp samt förklarar samband och drar **välgrundade** slutsatser.

Eleven söker och bearbetar **med viss säkerhet** information från olika källor samt värderar den med **nyanserade** omdömen.

Eleven planerar, organiserar och utför vanligt förekommande arbetsuppgifter och aktiviteter **efter samråd** med handledare. I arbetet **väljer och** använder eleven redskap och metoder som **passar** för uppgiften. **Eleven diskuterar utförligt sin egen och andras roll och betydelse samt tar utgångspunkt i det vid sitt eget handlande**. Dessutom interagerar eleven, samt kommunicerar **med viss säkerhet**, i samarbete och möten med människor. Eleven gör en **noggrann** dokumentation av utförda uppgifter och aktiviteter. I dokumentationen använder eleven **med viss säkerhet** relevanta begrepp. När arbetet är utfört utvärderar eleven uppgifterna och aktiviteterna med **nyanserade** omdömen utifrån uppsatta mål. I utvärderingen diskuterar eleven **utförligt** möjliga alternativa lösningar och föreslår vid behov förbättringar.

Eleven diskuterar **utförligt** egna och andras attityder, värderingar och handlingar i relation till människor med funktionsnedsättningar. I diskussionen framför eleven **välgrundade** argument för sina åsikter samt visar respekt för andras åsikter.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget B

Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Betyget A

Eleven beskriver **utförligt och nyanserat** olika funktionsnedsättningar och deras

konsekvenser för människors liv, lärande och deltagande i olika sammanhang. Dessutom redogör eleven **utförligt och nyanserat** för hur likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet kan skapas i olika situationer med hjälp av specialpedagogiska arbetssätt och hjälpmedel. I beskrivningar och redogörelser använder eleven **med säkerhet** centrala begrepp samt förklarar **komplexa** samband och drar **välgrundade och nyanserade** slutsatser.

Eleven söker och bearbetar **med säkerhet** information från olika källor samt värderar den med**nyanserade** omdömen.

Eleven planerar, organiserar och utför vanligt förekommande, **även avancerade**, arbetsuppgifter och aktiviteter **efter samråd** med handledare, **samt anpassar vid behov genomförandet till ändrade förutsättningar**. I arbetet **väljer och** använder eleven redskap och metoder som **passar** för uppgiften **samt motiverar sina val**. **Eleven diskuterar utförligt och nyanserat sin egen och andras roll och betydelse samt tar utgångspunkt i det vid sitt eget handlande**. Dessutom interagerar eleven, samt kommunicerar **med säkerhet**, i samarbete och möten med människor. Eleven gör en **noggrann och utförlig** dokumentation av utförda uppgifter och aktiviteter. I dokumentationen använder eleven **med säkerhet** relevanta begrepp. När arbetet är utfört utvärderar eleven uppgifterna och aktiviteterna med **nyanserade** omdömen utifrån uppsatta mål **och deltagarnas respons**. I utvärderingen diskuterar eleven **utförligt och nyanserat** möjliga alternativa lösningar och föreslår vid behov förbättringar.

Eleven diskuterar **utförligt och nyanserat** egna och andras attityder, värderingar och handlingar i relation till människor med funktionsnedsättningar. I diskussionen framför eleven **välgrundade och nyanserade** argument för sina åsikter samt visar respekt för andras åsikter.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Kapitel 1: Vad är specialpedagogik?

I detta kapitel redogörs för den historiska utvecklingen av synen på människor med funktionsnedsättning och handikappolitiken samt den specialpedagogiska utvecklingen. Kapitlet innehåller också bakgrundsfaktorer som är till nytta för läsningen av boken som helhet. Bland annat redovisas FN:s standardregler och Salamancadeklarationen, dokument som till stor del reglerar specialpedagogiska verksamheter.

Ta reda på mer, diskutera och reflektera:

1. På s. 13 finns ett antal exempel på olika begrepp inom funktionsnedsättning som användes under 1800- och 1900-talet.
   - Reflektera över hur den rådande människosynen kunde spegla uppfattningen om funktionsnedsättningar.
   - Vilka värderingar speglade de olika uppfattningarna?

2. På s. 16 beskrivs några döv- och blindskolor.
   - Ta reda på mer om de namngivna skolorna.

3. Redogör för hur skolverksamheter för syn- och hörselskadade bedrivs idag.

4. På s. 18 beskrivs den specialpedagogiska utvecklingen. Förklara de historiska begreppen.
   - segregera
   - differentiera
   - idiot
   - imbecill
   - debil
   - sinneslö
   - vanartig

5. Läs om anhörigas situation på s. 22-23.
   - Ge exempel på hur vi kan använda de anhöriga som resurs inom specialpedagogiska verksamheter.
   - Ge exempel på situationer där anhöriga kan vara ett hinder i specialpedagogiska verksamheter.

6. ***Forum för levande historia*** är en statlig myndighet som har till uppgift att "… arbeta för demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i historiens brott mot mänskligheten.

Därifrån kommer följande övningsuppgift:

Du har fått jobb som sorterare av den svenska befolkningen. Du har inte fått några kriterier att utgå från i din sortering utan dessa ska du skapa själv. Bestäm dig för fyra kategorier du tycker är viktiga när man sorterar folk. Motivera dina val.

Bilda en grupp, läs upp era kategorier med motiveringar. Diskutera er fram till fem gemensamma kategorier. Sträva efter att vara överens men om det inte går använd då någon metod där majoritetsprincipen avgör vad ni väljer.

Skulle det gå att använda era kategorier i något negativt syfte för de kategoriserade? Hur försäkrar man sig om att sortering av människor inte används till något negativt? (Källa: Forum för levande historia)

Redovisa gruppernas resultat i helklass.

7. Läs Bengt Perssons, professor i specialpedagogik, definition av ämnet specialpedagogik på s. 10.
   - Ta reda på fler teoretiker och deras definitioner av specialpedagogik.
     Många definitioner utgår från barn som är i behov av stöd av något slag.
   - Diskutera och reflektera över olika definitioner utifrån kursens centrala innehåll.
   - Vilka definitioner känns aktuella idag? Motivera ditt svar.
   - Vilka definitioner kan tillämpas på vuxna personer?

8. Läs FN:s standardregler på s. 24-29.
   - Reflektera över vad de olika reglerna står för.
   - Inom vilka områden ska delaktighet på lika villkor ske?
   - Ge exempel på personer som kan omfattas av de olika reglerna.
   - Reflektera över vilka situationer som skulle kunna vara aktuella att belysa.
   - På vilket sätt ska standardreglerna genomföras?

9. Läs om Salamancadeklarationen på s. 30.
   - Definiera begreppen integrerande och inkluderande.
   - På vilket sätt ska skolan arbeta utifrån begreppen integrera och inkludera?

9. Läs om SKL:s nationella strategi för funktionshinderpolitiken på s. 31.
   - Utgå från exemplen i boken och ta reda på hur det ser ut i din närmiljö. Vilka brister kan du hitta? Ge förslag på hur eventuella brister kan åtgärdas.
   - Hur tycker du att man ska göra för att sprida kunskaper om funktionsnedsättningar till allmänheten?
   - Vilken utbildning anser du att personal behöver, som arbetar med personer som har en funktionsnedsättning?

Filmtips: Från idiot till medborgare 1 och 2

Kapitel 2 Pedagogik

I detta kapitel behandlas pedagogiska och specialpedagogiska teorier samt teorier om kunskap och inlärning.

Ta reda på mer, diskutera och reflektera:

1. På s. 38 beskrivs några olika kunskapsdefinitioner. Teoretisk kunskap beskrivs som grundad på vetenskap.
   - Vilka kan konsekvenserna bli om man betraktar kunskap enbart utifrån ett vetenskapligt perspektiv?

2. I avsnittet om praktisk kunskap finns några exempel på yrken där både teoretisk och praktisk kunskap ingår.
   - Ge fler exempel på sådana yrken.
   - Vilka vetenskapliga teorier utgår man ifrån inom Vård- och omsorgsprogrammet alt. Barn- och fritidsprogrammet?
   - Reflektera och diskutera begreppet ”tyst kunskap”.
   - Vad innebär tyst kunskap för dig?

3. Många människor säger att de har svårt med matematik. På s. 43 finns ett exempel som belyser sekvensering. Här beskrivs exemplet lite mer utförligt:

   Addition är ”plus”. Ex: 2+4=6 Subtraktion är ”minus”. Exempel 6–4=2

   Multiplikation (”gånger”) är egentligen addition. Exempel 2 gånger 4=8 (4+4=8)

   Division (”delat med”) är egentligen minus. Exempel 8 delat med 2=4 (8–2–2=4) alltså man kan dra bort 2 två gånger).

   - Hur kommer det sig att det anses svårt att lära sig division?

4. Kapitlet handlar om tre pedagogiska teoretiker, Skinner, Piaget och Vygotskij. De har alla betytt mycket för den pedagogiska utvecklingen inom skolan.
   - Beskriv för- och nackdelarna med dessa tre pedagogiska teorier. Motivera ditt ställningstagande.
   - Vilken/vilka teorier anser du är mest lämplig för en specialpedagogisk verksamhet?
   - Vilken/vilka teorier anser du är mest lämplig för grundskolan, gymnasiet alternativt vuxenutbildningen?

5. Läs på s. 51 om Claes Nilholms olika sätt att se på specialpedagogik.
   - Reflektera över och diskutera det kritiska perspektivet på s. 51.
   - Ta reda på vilka specialpedagogiska verksamheter som finns i din kommun. Redogör sedan muntligt eller skriftligt för dina studiekamrater vilka personer man vänder sig till, vilka speciella metoder man använder och om det kostar något för den enskilde.

6. Läs om yt- och djupinlärning på s. 54.
   - Beskriv begreppen nyanserat genom att ge olika exempel.

7. Läs om olika inlärningstyper på s. 56.
   - Reflektera över vilka konsekvenser de olika inlärningstyperna kan få för personer med funktionsnedsättningar. Om man till exempel hör till de som lär sig bäst visuellt, vad innebär det för en person som har en synnedsättning?

8. Läs om olika inlärningsfaser enligt Berts Reynolds på s. 58. På denna sida finns det en bild på en ung man.
   - Skriv en berättelse om den unge mannen utifrån Reynolds inlärningsfaser.
   - Vem är den unge mannen?
   - Vad tänker han på?
   - Vart är han på väg?
   - Vad finns bakom glasrutan?

Kapitel 3 Kognitiva och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

I kapitlet beskrivs ett flertal olika kognitiva och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Här beskrivs också några konsekvenser som dessa funktionsnedsättningar kan få.

Ta reda på mer, diskutera och reflektera:

Läs definitionerna av funktionsnedsättning och funktionshinder på s. 70.

- Utgå från definitionerna och ge exempel på vilka funktionsnedsättningar en person kan ha utan att det blir ett funktionshinder.

Läs om diagnosmanualer på s. 72.

- Gör en jämförelse mellan dessa två manualer när det gäller några diagnoser. Exempel på diagnoser kan vara neuropsykiatriska eller psykiatriska tillstånd.
- Hur skiljer sig de båda manualerna åt?
- Vad kan skillnaden få för konsekvenser för huvudpersonen?

Läs om utvecklingsstörning på sidorna 73-82.

- Ta reda på mer om någon av de angivna diagnoserna på sidan 77 och framåt.

Filmtips:
I am Sam
Forrest Gump
Hur många lingon finns det i världen?

Läs om autism och Aspergers syndrom på s. 84-89.

- Beskriv översiktligt eller nyanserat vilka svårigheter och konsekvenser dessa funktionsnedsättningar kan leda till för huvudpersonen.

Filmtips:
I rymden finns inga känslor
Temple Grandin
Mary och Max
Rain Man

Kapitel 4 Psykiska och fysiska funktionsnedsättningar

I kapitlet beskrivs ett flertal olika psykiska och fysiska funktionsnedsättningar. Här beskrivs också några konsekvenser som dessa funktionsnedsättningar kan få.

Läs om tvångssyndrom på s. 105.

- Ge exempel på olika ”tvångsbeteenden” som kan drabba en person.

Filmtips:
Livet från den ljusa sidan

Filmtips om psykoser:
A Beautiful Mind
Black Swan
Gökboet
Repulsion

Filmtips om depressioner:
Om en pojke
Melancholia

Läs om fysiska funktionsnedsättningar på s. 116-129.
Fördjupa dina kunskaper kring en fysisk funktionsnedsättning och redovisa för dina studiekamrater.

Filmtips:
Livet är chlager
Min vänstra fot
En oväntad vänskap

Kapitel 5 Kommunikation

Kapitlet innehåller några grundläggande fakta om kommunikation, språkets betydelse för kommunikationen och samtalsmetodik.

Ta reda på mer, diskutera och reflektera:

Läs om kommunikation på s. 138-141.

- Ge exempel på flera ord där det latinska ordet ”communicare” finns med i någon form.
- Ge flera exempel på envägs- respektive tvåvägskommunikation.

Läs om samtalsmetodik på s. 148-150.

- Öva på att ändra slutna frågor till öppna frågor. Testa de båda sätten att ställa frågor på någon i din närhet. Observera vilka reaktioner du får på de olika sätten att ställa frågor.

Kapitel 6 Professionellt förhållningssätt

Vår människosyn ligger till grund för vårt professionella förhållningssätt. Vi måste ständigt reflektera över vad vi gör och hur vi gör det samt våra motiv till våra handlingar. Det är huvudinnehållet i detta kapitel.

Ta reda på mer, diskutera och reflektera:

Läs om humanistisk människosyn på s. 160.

- Redogör översiktligt eller nyanserat för vad humanistisk människosyn innebär för dig som personal och för huvudpersonen.
- Vilka värderingar har du mött när det gäller till exempel personer med funktionsnedsättningar eller personer med ”avvikande” beteende?
- Vad innebär det att alla människor har lika värde?
- Vad skulle det innebära om alla människor inte hade samma värde? Motivera ditt ställningstagande.
- Hur lär man sig normer och oskrivna regler?
- Ge fler exempel på normer och oskrivna regler.

Läs om att träna sig i att ta ställning – fatta beslut på s. 166.

- Hur kan du gå tillväga för att stödja huvudpersonens möjligheter att fatta egna beslut?
- Ge exempel på tillfällen när det är olämpligt att huvudpersonen fattar egna beslut.

Kapitel 7 Stöd och hjälpmedel

Detta kapitel handlar om några metoder för stöd och hjälpmedel till människor med funktionsnedsättningar.

Ta reda på mer, diskutera och reflektera:

På s. 184 och 187 finns det bilder på två personer.

- Titta på bilderna och skriv en livsberättelse om dessa personer.

Livsberättelsen kan innehålla namn, ålder, bostadsort, skolgång, arbetslivserfarenheter, familj och vänner samt anledningen till att de använder hjälpmedel respektive proteser.

- På vilket sätt anser du att dessa personer har en funktionsnedsättning?
- Hur kommer deras framtid att se ut?

Läs om hjälpmedel och värderingar på s. 183.

Redogör för vad de olika perspektiven kan innebära.
Ge exempel på hjälpmedel som utgår från respektive perspektiv.

Förklara begreppen habilitering och rehabilitering.

- Ge exempel på habilitering och rehabilitering.
- Vad skiljer dessa begrepp åt?
- Finns det situationer där båda begreppen förekommer samtidigt?

Kapitel 8 Specialpedagogiska metoder

Kapitlet handlar om att genomföra specialpedagogiska aktiviteter.
Det finns många övningsexempel i kapitlet som knyter ihop de övriga kapitlen i boken.

Ta reda på mer, diskutera och reflektera:

Läs om stödområden på s. 212-213.

- Redogör för åtgärder inom dessa stödområden.
- Ta reda på en liknande modell för planerings- och genomförandeprocessen som finns på s. 214 och jämför de båda modellerna.
- Vilka likheter finns?
- Vilka skillnader finns?
- Vilka för- och nackdelar har de båda modellerna? Motivera och diskutera med dina studiekamrater.

Arbeta enskilt eller i grupp med övningsexemplen på s.219-227.

Det finns några frågeställningar till varje exempel, men det går naturligtvis bra att ställa fler frågor, och hitta fler aspekter att ta hänsyn till.

Redogör för vilka stödområden som kan vara relevanta.

Använd de generella frågorna på s. 227 i samtliga övningsexempel.